ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА

№ 55.

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZEDOWA.

Вильна. ***ПЯТНИЦА***, *18-го Іюля.* — **1847** — ***Wilno. PIĄTEK***, *18-go Lipca.*

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 12-го Іюля.

Высочайшимъ Приказомъ, по Гражданскому Вѣдомству, 17 Іюня, назначается: Состоящій при Департаментѣ Министерства Юстиціи исправляющій должность Оберъ-Секретаря 1-го Отдѣленія Пятаго Департамента Правительствующаго Сената, Надворный Совѣтникъ *Коржевскій*, Подольскимъ Губернскимъ Прокуроромъ.

— Такимъ же Приказомъ, увольняется отъ службы, по прошенію, Витебскій Гражданскій Губернаторъ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ *Татариновъ*.

— Такимъ же Приказомъ, 18 Іюня, произведенъ, изъ 9-го класса въ Коллежскіе Ассесоры, Кіевской Казенной Палаты Контролеръ *Андріевскій*.

—

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 12-go Lipca.

Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, w Wydziale Cywilnym, 17 go Czerwca, Zostający przy Departamencie Ministerstwa Sprawiedliwości, sprawujący obowiązek Ober-Sekretarza 1-go Odziału Piątego Departamentu Rządzącego Senatu, Radzca Dworu *Korzewski*, mianowany został Podolskim Gubernialnym Prokurorem.

— Przez takiż Rozkaz Dzienny, tejże daty, Witebski Cywilny Gubernator, Rzeczywisty Radzca Stanu *Tatarynow*, na własną prośbę, uwolniony został ze służby.

— Przez takiż Rozkaz, 18 go Czerwca, Kontroler Kijowskiéj Izby Skarbowéj, 9-éj klassy *Andryewski*, mianowany Kollegialnym Assessorem.

—

СМѢСЬ.

—

О'КОННЕЛЬ.

(Продолженіе).

Ближайшая цѣль его стремленій, избраніе католиковъ, была уже достигнута; и потому онъ предположилъ новую. О'Коннель составилъ проектъ объ отмѣнѣ въ Ирландіи протестантскихъ десятинъ, а лѣтомъ 1830 года, еще до перемѣны династіи во Франціи, объявилъ, что уничтоженіе (*Repeal*) законодательнаго союза между Англіею и Ирландіею, есть единственное средство оказать правосудіе сей послѣдней. Слово *Repeal* воспламенило Ирландцевъ. О'Коннель образовалъ въ Дублинѣ новое общество, которое должно было поддерживать уничтоженіе законодательнаго союза приготовленіемъ соотвѣтственныхъ этой цѣли прошеній и представленіемъ ихъ въ парламентъ. Правленіе партіи виговъ, заступившихъ мѣсто тори въ 1830 году, подавило учрежденное имъ общество какъ государственное преступленіе, и даже въ Январѣ 1831 года приказало О'Коннеля и его товарищей посадить въ заключеніе и подвергнуть судебной отвѣтственности. Вскорѣ, однако, министры убѣдились, что имъ очень нужно содѣйствіе сего могущественнаго представителя Ирландцевъ, и потому не только приказали прекратить начаттый съ нимъ процессъ, который и безъ того, по всему вѣроятію, кончился бы ничѣмъ, но сверхъ сего поддерживали О'Коннеля при наступившихъ за тѣмъ выборахъ въ

ROZMAITOŚCI.

—

O'CONNELL.

(Ciąg dalszy.)

Najbliższy cel dążeń O'Connella, obieralność katolików, została tedy już osiągniętą; w inny więc sposób starał się odtąd utrzymać baczność i czynność Irlandczyków. Podał wniosek o zniesienie w Irlandyi dziesięcin protestanckich, a latem w r. 1830, jeszcze przed zmianą dynastyi we Francyi, oświadczył, że odwołanie (Repeal) unii prawodawczéj pomiędzy Anglią i Irlandyą, jest jedyną drogą wymierzenia sprawiedliwości téj ostatniéj. Wyraz *Repeal* lotem błyskawicy rozżarzył zapał Irlandczyków. O'Connell utworzył w Dublinie nowy Związek, który popierac miał rozwiązanie unii przygotowywaniem odpowiednych temu celowi petycyi i podawaniem ich do Parlamentu. Zarząd wigowski, który w r. 1830 zajął miejsce torysowskiego, przytłumił ów Związek jako zbrodnię stanu, a nawet w styczniu 1831 r. kazał O'Connella z jego towarzyszami uwięzić i process im wytoczyć Niebawem wszak, że przekonali się Ministrowie, jak niezbędnie potrzebną była im pomoc gwałtownego reprezentanta Irlandczyków; dla tego też nie tylko zwinąć kazano process, który i tak prawdo-podobnie byłby się na niczém skończył, ale nadto popierano O'Connella przy następnych wyborach 1832 r. Jakoż on sam obrany został w Dublinie, pięciu zaś członków familii jego w innych miejscach; prócz tego, ze 105 Deputowanych, których skutkiem emancypacyi katolików wysyłała Irlandya do Parlamentu, 40 weszło do Izby Niż-

Его Императорское Величество объявляетъ Монаршее благоволеніе за успѣшное окончаніе инвентарей помѣщичьихъ имѣній по Виленской, Гродненской и Ковенской губерніямъ: Предсѣдателю Ковенскаго Комитета, тамошнему Гражданскому Губернатору, Дѣйствительному Статскому Совѣтнику *Калкатину*; Членамъ Комитета: Ковенскому Совѣстному Судьѣ, отставному Штабсъ-Ротмистру *Гадону*, Коллежскому Секретарю *Масловскому*; Члену Коммиссіи Народнаго Продовольствія, отставному Штабсъ-Ротмистру *Завишѣ*, и бывшему Дѣлопроизводителю, Коллежскому Ассессору *Куликовскому*; Членамъ Комитетовъ: Виленскаго: тамошнему Вице-Губернатору, Коллежскому Совѣтнику *Наврозову*, Дѣйствительному Статскому Совѣтнику, Каммергеру, Графу Мостовскому, Коллежскому Регистратору *Даукшѣ*, и Гродненскаго, *Борженцкому*.

Jego Cesarska Mość oświadcza Monarsze zadowolenie za skuteczne ukończenie inwentarzy obywatelskich majątków w Guberniach: Wileńskiéj, Grodzieńskiéj i Kowieńskiéj: Prezydentowi Kowieńskiego Komitetu, tamecznemu Cywilnemu Gubernatorowi, Rzeczywistemu Radzcy Stanu *Kalkatinowi*; Członkom Komitetu: Kowieńskiemu Sędziemu Sumiennego Sądu, Odstawnemu Sztabs-Rotmistrzowi *Gadonowi*, Kollegialnemu Sekretarzowi *Masłowskiemu*; Członkowi Kommissyi opatrzenia w żywność, odstawnemu Sztabs-Rotmistrzowi *Zawiszy*, i byłemu Sekretarzowi, Kollegialnemu Assessorowi *Kulikowskiemu*; Członkom Komitetów: Wileńskiego: tamecznemu Wice-Gubernatorowi, Radzcy Kollegialnemu *Nawrozowowi*, Rzeczywistemu Radzcy Stanu, Szambelanowi, Hrabiemu *Mostowskiemu*, Kollegialnemu Regestratorowi *Daukszy*, i Grodzieńskiego, *Borzęckiemu*.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Пруссія.

Вотъ еще нѣкоторыя извѣстія о послѣднихъ засѣданіяхъ соединеннаго сейма:

Въ *засѣданіи 19 Іюня* курія высшаго дворянства имѣла еще совѣщаніе о предложеніи—всѣ перемѣны въ законахъ, относящихся къ государственному уложенію, сдѣлать зависящими отъ согласія сейма; семь членовъ коммиссіи объявили себя въ пользу и пять противъ предложенія, которое было поддерживаемо графомъ Бурггаузомъ, герцогомъ Ратиборомъ, графомъ Арнимомъ, а оспориваемо княземъ Радзивиломъ, графомъ Итценплитцомъ, графомъ Сольмъ-Барутомъ и принцемъ Прусскимъ. Послѣдній опирался на 12-й параграфъ закона 3-го Февраля: „Это мудрое исключеніе“, сказалъ онъ—„по моему мнѣнію, представляетъ всѣ гарантіи, которыхъ сеймъ можетъ требовать отъ своего монарха; еслибъ когда-нибудь явился въ Пруссіи Король, который, утверждаясь на этомъ параграфѣ, захотѣлъ самовольно и безъ крайней нужды перемѣнить представительные законы, такой Король—могу сказать съ гордостью—не былъ бы достоинъ своихъ предковъ. Увѣряю, что эти самыя чувствованія внушу моему сыну.“—Графъ Кильмансэгге предложилъ замѣнить слово „согласіе“ словомъ „присовѣтованіе“ (*Beyrath*),—что и было принято, но только большинствомъ 36 противъ 30 голосовъ.

Въ *засѣданіи 21 Іюня* разсматриваемы были предложенія куріи трехъ чиновъ касательно расширенія права прошенія. Коммиссія предложила принимать по большинству голосовъ только просьбы, представляемыя соединенному сейму, (исключая, во всякомъ случаѣ, относящіяся къ вопросамъ насчетъ конституціи), а не подаваемыя областнымъ сеймомъ и

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Prussy.

Oto są jeszcze niektóre wiadomości o ostatnich posiedzeniach Połączonego Sejmu:

Na posiedzeniu d. 19 czerwca, Kurya Magnatów roztrząsała jeszcze wniosek, aby wszystkie zmiany w prawach, tyczących się zasadniczéj ustawy państwa, uczynić zawisłemi od zgodzenia się Sejmu. Siedmiu członków oświadczyło się za wnioskiem, a pięciu przeciwko niemu; popierali go szczególniéj: Hrabia Burghaus, Xiąże Ratibor, Hrabia Arnim, a zbijali: Xiąże Radziwiłł, Hrabia Itzenilitz, Hrabia Solms-Baruth i Xiąże Pruski. Ostatni opierał swe dowody na 12 paragrafie patentu z d. 3 lutego: „Mądry ten wyjątek—rzekł Xiąże—według mego zdania, zamyka wszelkie gwarancye, jakich Sejm może wymagać od swego Monarchy. Jeśliby kiedykolwiek ukazał się w Prussach Król, któryby, na mocy tego paragrafu, chciał samowolnie i bez nagłéj potrzeby zmienić prawa reprezentacyjne, taki Król, mogę rzec śmiało, nie byłby godnym swych przodków. Upewniam, że te same uczucia przeleję w mojego syna.“—Hrabia Kilmansegge wniósł, aby wyraz „zgodzenie się“ zastąpić wyrazem „porada“ (Beyrath). Poprawka ta została przyjętą, ale małoznaczną większością, 36 przeciwko 30 głosów.

Na posiedzeniu d. 21 czerwca, roztrząsane były wnioski Kuryi trzech Stanów, tyczące się rozszerzenia prawa petycyi. Kommissya wniosła, aby większością głosów przyjmować tylko petycye, przedstawione wprost Połączonemu Sejmowi, (wyjąwszy, w każdym razie, petycye tyczące się kwestyi konstytucyjnych), nie zaś podawane od Sejmów Prowincyonalnych i Komitetów. Hrabia Eberhard Stol-

---

1832 году. И такъ, онъ самъ избранъ былъ въ Дублинѣ, а пять членовъ его семейства избраны въ другихъ мѣстахъ; кромѣ того, изъ 105-ти депутатовъ, которыхъ въ слѣдствіе эманципаціи католиковъ отправляетъ Ирландія въ парламентъ, 40 вступили въ нижнюю палату по одному только его вліянію и съ тѣмъ условіемъ, что будутъ поддерживать репилъ. Въ челѣ сей партіи, О'Коннель имѣлъ рѣшительный перевѣсъ въ преніяхъ о парламентской реформѣ. Пользуясь этимъ превосходствомъ, онъ умѣлъ поддержать восторгъ во всей Ирландіи къ репилу. Такъ какъ при сихъ усиліяхъ онъ лишился почти совершенно собственнаго своего имущества, и вмѣстѣ съ тѣмъ оставилъ адвокатскія занятія, доставлявшія ему до 1828 года 6—8,000 фун. стер. въ годъ (36—48,000 руб. сер.), то соотечественники его, въ 1833 году, открыли въ пользу его добровольныя приношенія, и съ этого времени окладъ О'Коннеля состоявшій изъ сихъ приношеній простирался ежегодно до 13—18,000 фун. стерл. Это болѣе чѣмъ щедрое вознагражденіе съ одной стороны, и выгодная жизнь на счетъ приношеній бѣдныхъ Ирландцевъ съ другой, породили противъ него самые непріятные упреки политическихъ его враговъ.

Наконецъ, въ собраніи парламента 1831 года, рѣшился О'Коннель сдѣлать формальное представленіе объ уничтоженіи Ирландскаго союза, но парламентъ немедленно отвергъ оное большинствомъ 523 голосовъ противъ 38. За симъ министръ Грей предложилъ съ успѣхомъ такъ называемый ирландскій понудительный билль, чѣмъ репилъ пріостановленъ былъ на время.

széj tylko za jego wpływem i pod tém zobowiązaniem, że *Repeal* popierać będą. Na czele tego stronnictwa miał O'Connell stanowczą przewagę w rozprawach o reformie parlamentowéj. Korzystając z tego zwycięztwa, popierał w całéj Irlandyi zapał dla sprawy Repealu. Ponieważ przy tych usiłowaniach wyzuł się prawie całkiem z swego własnego majątku, a do tego opuścił praktykę obrońcą, która przed r. 1828 przynosiła mu rocznie 6—8,000 f. szt. (36—48,000 r. sr.), przeto ziomkowie jego uchwalili w r. 1833 zbieranie dobrowolnych składek na jego korzyść, i odtąd dochód O'Connella z tych ofiar, wynosił rocznie 13—18,000 f. szt. To więcéj niż sowite wynagrodzenie z jednéj, a wygodne życie obdarowanego obok nędzy dawców z drugiéj strony, ściągnęły mu najprzykrzejsze wyrzuty politycznych jego nieprzyjaciół.

Nareszcie, na zgromadzeniu Parlamentu w roku 1834, odważył się O'Connell zrobić formalny wniosek o rozwiązanie Unii, ale Izba odrzuciła go zaraz większością głosów 523 przeciw 38. Następnie Minister Grey przeprowadził tak nazwany: Irlandzki bil przymusowy, przez co Repeal czasowo wstrzymany został.

комитетомъ. Графъ Эбергардъ Штольбергъ предложилъ въ дополненіе требовать двухъ третей голосовъ только въ той куріи, на имя которой просьба была адресована въ первой инстанціи. Принцъ Прусскій поддерживалъ это мнѣніе. Графъ Арнимъ говорилъ вообще въ пользу предложенія, для котораго не оказалось однако потребнаго большинства голосовъ; дополненіе графа Штольберга также не было принято.

По случаю четвертаго предложенія, представленнаго куріею трехъ чиновъ, коммиссія рѣшила изложить его слѣдующимъ образомъ: „Сеймъ всеподданнѣйше проситъ его величество измѣнить 13-й параграфъ декрета 3-го Февраля въ такомъ смыслѣ, что соединенный сеймъ имѣетъ право обращать къ его Вел. просьбы и жалобы, относящіяся до пользъ всего государства или многихъ областей, между тѣмъ какъ просьбы, касающіяся интересовъ одной области, должны быть обращаемы къ областнымъ сеймамъ.“ Принцъ Прусскій хотѣлъ, чтобъ предъ словомъ „пользъ“ поставлено было прилагательное „внутреннихъ“, — выраженіе, заимствованное изъ закона 3-го Февраля. Онъ не думалъ, чтобы при учрежденіи соединеннаго сейма Король имѣлъ въ виду подчинить ему всѣ вопросы высшей внѣшней политики. Графъ Арнимъ защищалъ изложеніе коммиссіи, послѣ чего принцъ Прусскій предложилъ слѣдующую дополнительную статью вмѣсто протестаціи: „Однако курія высшаго дворянства не разумѣетъ подъ тѣмъ, чтобы всѣ вопросы важной внѣшней политики могли заключаться въ кругу права прошенія соединеннаго сейма.“ Въ этомъ видѣ предложеніе было единогласно принято.

Въ засѣданіи 21-го Іюня, курія трехъ чиновъ имѣла совѣщаніе о докладѣ относительно просьбъ о свободѣ книгопечатанія. Вотъ рѣшеніе коммиссіи: „Сеймъ, признавая съ благодарностью все, что уже сдѣлано по этому предмету короною, всеподданнѣйше проситъ Его Величество отказаться отъ системы предварительнаго разсмотрѣнія, наблюдаемой до сихъ поръ, отмѣнить цензуру во всей монархіи, даровать свободу книгопечатанія, начертать для злоупотребленій ея проэктъ уголовныхъ законовъ и представить его Соединенному Сейму.“ По предложенію Г. Ауэрсвальда курія приняла эти рѣшенія безъ всякаго совѣщанія.

Въ разсужденіи просьбъ, относящихся къ финансовому состоянію государства, коммиссія, большинствомъ 9 противъ 6 голосовъ, предложила всеподданнѣйше просить Е. В. о дарованіи соединенному сейму полномочія установлять бюджетъ, по уваженію тѣхъ привилегій, которыя предоставлены ему посредствомъ права изъявлять свое согласіе на налоги.

Коммиссаръ сейма (министръ Бодельшвингъ) объявилъ напередъ, что эта просьба не будетъ исполнена. Графъ Шверинъ совѣтовалъ не дѣлать никакого предложенія насчетъ установленія бюджета и контроля об-

berg wniósł, jako uzupełnienie, aby wymagać dwie trzecie głosów tylko w téj Kuryi, do któréj petycya była podana w piérwszéj instancyi. Xiąże Prusski popierał to zdanie. Hrabia Arnim mówił na korzyść wniosku, za którym jednakże nie okazało się potrzebnéj większości głosów, i przeto uzupełnienie Hrabiego Stolberga zostało uchylone.

Z powodu czwartéj propozycyi, wniesionéj przez Kuryą trzech Stanów, Kommissya postanowiła wyrazić się w następujący sposób: „Sejm najpokorniéj uprasza Jego Kr. Mość, zmienić 13 paragraf patentu z d. 3 lutego w tym duchu, że Połączony Sejm ma prawo zanosić do Jego Kr. Mości petycye i skargi, tyczące się korzyści całego państwa lub wielu prowincyi, kiedy przeciwnie petycye tyczące się interessów jednéj prowincyi, powinny być podawane do Sejmów prowincyonalnych. Xiąże Prusski chciał, aby przed wyrazem „korzyści“ położono przymiotnik „wewnętrznych“, wyrażenie, wyjęte z patentu d. 3 lutego. Xiąże nie sądził, aby przy ustanowieniu Połączonego Sejmu, Król miał na myśli poddawać mu wszystkie kwestye wyższéj zewnętrznéj polityki. Hrabia Arnim bronił postanowienia Kommissyi, poczém Xiąże Prusski wniósł, zamiast protestacyi, następny, uzupełniający dodatek: „Jednakże Kurya Magnatów nie rozumie przéz to, aby wszystkie kwestye ważnéj zewnętrznéj polityki mogły zamykać się w obrębie prawa petycyi Połączonego Sejmu.“ W tym kształcie wniosek został jednomyślnie przyjęty.

Na posiedzeniu d. 21 czerwca, Kurya trzech Stanów naradzała się nad sprawozdaniem Kommissyi, tyczącém się petycyi o wolności druku. Oto jest postanowienie Kommissyi: „Sejm, przyjmując z wdzięcznością wszystko, co już korona w tym względzie uczyniła, najpokorniéj uprasza Jego Kr. Mość, o zaniechanie systematu uprzedniego roztrząsania, dotąd przestrzeganego; o zniesienie cenzury w całéj monarchii; o udzielenie wolność druku, ułożenie przeciw nadużyciom drukarskim projektu ustaw kryminalnych i przedstawienie go Połączonemu Sejmowi.“ Na wniosek P. Auerswalda, Kurya przyjęła te postanowienia bez żadnych rozpraw.

Co się tyczy petycyi, ściągających się do finansowego stanu państwa, Kommissya, większością 9 głosów przeciwko 6, wniosła, aby upraszać najpokorniéj Jego Kr. Mość, o udzielenie Połączonemu Sejmowi pełnomocnictwa do układania budżetu, na mocy tych prerogatyw, które zostały mu nadane w skutek prawa oświadczania swego zgodzenia się na podatki.

Kommissarz Sejmowy (Minister Bodelschwing) oświadczył z góry, że petycya ta nie będzie przyjętą. Hrabia Schwerin radził nie czynić żadnego wniosku względem układania budżetu i kontroli długu publicznego, gdyż nie sądzi

---

Весьма выгодное положеніе, въ отношеніи правительства, пріобрѣлъ О'Коннель въ томъ же году тогда, когда Грей передалъ министерство Мельбурну, который въ нѣкоторомъ смыслѣ соединился было съ ирландскимъ агитаторомъ. Когда за симъ въ Ноябрѣ того же года тори овладѣли кормиломъ правленія, О'Коннель при назначенныхъ новымъ министерствомъ выборахъ, употребилъ всю свою силу и все искуство, чтобы пріобрѣсти для вигской оппозиціи перевѣсъ. Онъ и успѣлъ въ этомъ, ибо при открытіи новаго парламента явился въ челѣ 60 своихъ приверженцевъ, кои при преніяхъ по биллю о церковныхъ десятинахъ въ нижнемъ парламентѣ, получили снова перевѣсъ, въ слѣдствіе коего, въ Апрѣлѣ 1835 года, партія тори опять вынуждена была уступить министерству Мельбурна. Эта побѣда усилила вліяніе О'Коннеля до безпримѣрнаго могущества, ибо онъ не только по своему мнѣнію управлялъ умами Ирландцевъ, но даже участь партіи виговъ, управлявшей тогда Великобританіею, находилась съ того времени въ его рукахъ.

Лордъ Норменби, вступивъ въ должность Ирландскаго Намѣстника, объявилъ своимъ соотечественникамъ, что репилъ на время долженъ пріостановиться, такъ какъ онъ вигамъ обѣщалъ свое содѣйствіе. Однако направленіе преній по ирландскому городскому биллю, заставило О'Коннеля въ 1836 году образовать „Общій Союзъ,“ который въ 1838 году, при преніяхъ по биллю объ ирландскихъ бѣдныхъ, переименованъ былъ въ „Предварительный Союзъ.“

(*Окончаніе впредь*).

Nader korzystne położenie względem rządu uzyskał O'Connell tegoż roku wtedy, kiedy Grey złożył ministerstwo w ręce Melbourna, który poniekąd połączył się z Agitatorem Irlandzkim. Gdy następnie w listopadzie tegoż roku Torysowie owładnęli ster rządu, O'Connell przy rozpisanych przez nowe ministerstwo wyborach, użył całéj sztuki swego talentu, aby oppozycyi wigowskiéj zjednać przewagę. Jakoż za otworzeniem nowego Parlamentu, ukazał się w nim na czele 60 zwolenników swoich, którzy przy rozprawach nad bilem o dziesięcinach, w Izbie Niższéj znowu zyskali przewagę, tak, że Torysowie w kwietniu 1835 roku znowu ministerstwu Melbourna miejsca ustąpić musieli. To zwycięztwo podniosło wpływ O'Connella do niesłychanéj potęgi; nie tylko bowiem według swego zdania kierował umysłami Irlandczyków, ale nawet los stronnictwa wigowskiego, rządzącego wówczas W. Brytanią, spoczywał odtąd w jego ręku.

Lord Normanby, zostawszy Namiestnikiem Irlandyi, oznajmił ziomkom swoim, że Repeal na teraz spocząć musi, gdyż przyrzekł Wigom swoję ufność i pomoc. Wszelako kierunek rozpraw nad Irlandzkim bilem miejskim, skłonił O'Connella w roku 1836 do utworzenia „Powszechnego Związku“, który w roku 1838, przy rozprawach nad bilem o ubogich Irlandzkich, zamienił na „Związek Poprzedniczy“.

(*Dokończenie nastąpi*).

щественнаго долга, ибо онъ не думаетъ, чтобы подобное предложеніе было своевременно въ теперешнюю минуту; мнѣніе это было принято значительнымъ большинствомъ.

Засѣданіе 22 Іюня было открыто подробнымъ изложеніемъ финансоваго состоянія государства, представленнымъ со стороны коммиссара сейма, въ отвѣтъ на многія возраженія, изъявленныя прежде Г. Ганземаномъ; послѣдній былъ вполнѣ удовлетворенъ объясненіями Г. Коммиссара, которыя устранили множество недоразумѣній. Г. Краузе требовалъ, чтобы сеймъ еще въ настоящее засѣданіе занялся просьбами относительно охоты, но курія рѣшила, значительнымъ большинствомъ голосовъ, что она не будетъ уже имѣть совѣщаній о просьбахъ.

Франція.

Парижъ. 8—11 *Іюля*.

Судъ палаты перовъ.

Сначала неожиданность, а потомъ болѣе и болѣе возрастающая важность дѣла генерала Кюбьера, какъ въ нравственномъ такъ и политическомъ отношеніяхъ, обращаютъ на оное въ настоящую минуту вниманіе не только Франціи, но и всей Европы; и потому мы думаемъ, что для читателей нашихъ не безполезно будетъ краткое обозрѣніе предварительныхъ событій сего дѣла, чтобы потомъ можно было лучше понять нижеслѣдующія судебныя пренія.

Въ 1826 году, Г. Пармантье, съ нѣкоторыми другими лицами, составилъ общество, которое получило привиллегію на разработку копей каменнаго угля въ окрестностяхъ Гуэнана. При копаніи угля открыли жилу каменной соли; но такъ какъ ломка оной въ этомъ департаментѣ принадлежала тогда, въ видѣ монополіи, другому обществу, а общество Г. Пармантье не смотря на то въ продолженіе нѣсколькихъ лѣтъ пользовалось тайно вновь открытыми копями; то узнавъ о томъ привиллегированные монополисты, вызвали въ судъ Г. Пармантье, въ слѣдствіе чего, его копи были закрыты, и общество приговорено къ уплатѣ истцамъ убытковъ и законныхъ издержекъ, исчисленныхъ ими до 1,609,580 фр., и уменьшенныхъ въ послѣдствіи судебнымъ приговоромъ до 147,000 фр.

Въ такомъ положеніи были дѣла, когда въ 1841 году генералъ Кюбьеръ вступилъ въ общество Г. Пармантье. Его вліяніе и значеніе, обѣщали сильное содѣйствіе просьбѣ акціонеровъ, которая, въ слѣдствіе окончанія вышеупомянутой монополи, подана была имъ въ министерство публичныхъ работъ, на счетъ взятія на откупъ открытыхъ ими соляныхъ копей, и по которой генералъ Кюбьеръ обѣщалъ ходатайствовать.

Съ этого времени началась переписка между генераломъ Кюбьеромъ и Г. Пармантье, которая наконецъ подала поводъ къ началу настоящаго дѣла.

Генералъ въ одномъ изъ своихъ писемъ, 14-го Января 1842 года сообщилъ г-ну Пармантье, что онъ можетъ имѣть вѣрный способъ получить откупъ на самыхъ выгодныхъ условіяхъ, если общество приметъ на себя удовлетвореніе издержекъ, которыя окажутся необходимыми при употребленіи сего способа; то есть, если пришлетъ генералу нужную сумму, съ довѣренностію безотчетнаго употребленія оной. Что цѣлію сего употребленія былъ подкупъ чиновниковъ и самаго министра публичныхъ работъ, дальнѣйшія слова сего письма недопускаютъ никакого сомнѣнія; между прочимъ, тамъ сказано было слѣдующее: „Мы не должны колебаться въ употребленіи средствъ, чтобы обезпечить для себя содѣйствіе въ средѣ самаго министерскаго совѣта.“ — „Дѣти только могутъ полагаться на справедливость своего дѣла и правосудіе управленія. Не забывайте, милостивый государь, что правительство находится въ рукахъ корыстолюбивыхъ и испорченныхъ людей,“ и т. п.

Въ слѣдствіе сего и многихъ подобныхъ писемъ, акціонерами общества Г. Пармантье было составлено, 5 Февраля 1842 года, 25 безденежныхъ акцій, и ввѣрено генералу Кюбьеру для распоряженія ими по усмотрѣнію. Посредникомъ его въ договорахъ съ министерствомъ публичныхъ работъ, былъ Г. Пеллапра. Вскорѣ послѣ сего генералъ сообщилъ Г. Пармантье, что предстоитъ необходимость удвоить число безденежныхъ акцій, то есть составить еще 25 другихъ; изъявляя при томъ надежду, что, быть можетъ, достаточно будетъ и 40. Съ этою цѣлію, 18 Іюня 1842 года, Г. Пармантье вручилъ 25 собственныхъ своихъ

aby podobny wniosek był rzeczą stosowną w obecnéj chwili. Zdanie te zostało znaczną większością przyjęte.

Posiedzenie d. 22 czerwca zagajone zostało szczegółowém sprawozdaniem o stanie finansowym państwa, które złożył Kommissarz Sejmowy, w odpowiedzi na liczne zarzuty, uprzednio uczynione przez P. Hahnsemana. Ten ostatni był zupełnie zadowolony z objaśnień P. Komissarza, które uchyliły mnóstwo wątpliwości. P. Krause domagał się, aby Sejm jeszcze na obecném posiedzeniu zajął się petycyami tyczącemi się myśliwstwa, ale Kurya uchwaliła, znaczną większością głosów, że już nadal żadnych petycyi roztrząsać nie będzie.

Francya.

Paryż, 8—11 *lipca.*

Sąd Izby Parów.

Niespodziewana z razu, a coraz wzrastająca ważność processu Jenerała Cubiéres, tak w moralnym jak politycznym względzie, zwraca nań w téj chwili natężoną uwagę, nie tylko saméj Francyi, ale i całéj Europy. Z tego powodu sądzimy, iż pożądaném będzie dla czytelników naszych, krótkie przebieżenie powodów i poprzednich wypadków processu, dla lepszego potém zrozumienia następnych rozpraw sądowych.

W roku 1826, P. Parmentier, z kilku innymi, utworzył spółkę, która otrzymała przywiléj na wydobywanie ziemnego węgla w okolicy Gouhenans. Kopiąc węgiel odkryto minę soli kamiennéj; że zaś wydobywanie jéj w tym departamencie należało naówczas, jako monopol, do innéj spółki, a mimo to spółka P. Parmentier przez lat kilka trudniła się potajemnie korzystaniem z nowo-odkrytéj kopalni; przeto uprzywilejowani posiadacze monopolu, powziąwszy o tém wiadomość, wytoczyli process P. Parmentier, skutkiem którego, kopalnia jego została zamknięta, a spółka skazana na zapłacenie żałującym szkód i kosztów prawnych, które ciż żałujący obliczali na 1,609,580 franków, a poźniejszy wyrok sądowy zmniejszył do 147,000 fr.

W tym stanie były rzeczy, gdy w roku 1841 Jenerał Cubiéres przystąpił do spółki Parmentier. Wpływ jego i znaczenie, obiecywały silne wsparcie prośbie akcyonaryuszów, którą, w skutek ustanie owego monopolu, o formalną koncessyą odkrytéj przez się kopalni do ministerstwa robót publicznych podali, a którą Jenerał Cubiéres rzeczywiście popierać obiecał.

Tu zaczęła się korrespondencya między Jenerałem Cubiéres a P. Parmentier, która w końcu stała się powodem teraźniejszego processu.

Jenerał w jednym z listów swoich, pod datą 14 stycznia 1842 roku, doniósł P. Parmentier, iż ma niechybny sposób otrzymania koncessyi i najkorzystniejszych warunków, jeżeli spółka zechce ponieść ofiary, jakich użycie tego sposobu wymagać będzie; to jest, jeśli złoży w ręce Jenerała potrzebną summę, upoważniwszy go do jéj użycia bez zdawania rachunku. Że celem tego użycia miało być przekupienie urzędników i samegoż Ministra robót publicznych, dalsze wyrażenia tegoż listu nie pozostawiają żadnéj wątpliwości; między innemi znajdowały się następujące: „Nie powinniśmy wahać się w wyborze środków, aby zapewnić sobie interessowane wsparcie w gronie samejże Rady Ministrów.“ — „Dziecińswem jest liczyć tylko na słuszność swego interessu, i na sprawiedliwość administracyi. Nie zapominaj, kochany Panie, że rząd jest w ręku chciwych i zepsutych i t. d.“

W skutek tego i wielu tym podobnych listów, akcyonaryusze spółki Parmentier utworzyli w roku 1842 d. 5 lutego, 25 akcyi bezpłatnych, i takowe do dowolnego szafunku Jenerała Cubiéres oddali. Pośrednikiem jego w układach z ministerstwem robót publicznych był P. Pellapra. Wkrótce potém, Jenerał doniósł P. Parmentier, iż zachodzi konieczna potrzeba podwoić liczbę akcyi bezpłatnych, to jest, utworzyć jeszcze 25 nowych: wynurzając jednak nadzieję, że może i 40 wystarczy. W tym celu d. 18 czerwca 1842, P. Parmentier 25 własnych swoich akcyi złożył w ręce Jenerała Cubiéres, jako zakład, który następnie spółka wspólnym kosztem miała wykupić. Ogól-

акцій генералу Кюбьеру, въ видѣ залога, который въ послѣдствіи общество должно было выкупить общими средствами. Общая сумма, врученная генералу Кюбьеру, состояла изъ 200,000 фр.

Между тѣмъ, лишь только желаемая привиллегія, 3-го Января 1843 года, была получена, какъ Г. Пармантье вдругъ перемѣнилъ поведеніе, и показывая видъ, что невѣритъ, чтобы нужно было дѣлать подкупъ и чтобы дѣйствительно оный былъ употребленъ, началъ требовать отъ генерала Кюбьера возврата ввѣренныхъ ему 200,000 фр., угрожая, въ случаѣ отказа, завести тяжбу и обнародовать письма генерала. Генералъ согласился на все, возвратилъ обществу и Г. Пармантье ввѣренные ему 50 акцій, и 17 Ноября 1844 года окончилъ всѣ дѣла съ Г. Пармантье и обществомъ по всѣмъ претензіяхъ.

Не смотря на то, Г. Парматье, въ началѣ нынѣшняго года, заведши, по другимъ уже поводамъ, тяжебное дѣло со своими товарищами, въ числѣ ихъ позвалъ и генерала Кюбьера въ судъ сенскаго департамента, и въ продолженіе хода дѣла, обнародовалъ часть переписки генерала, а между прочими и выше приведенное нами письмо отъ 14 Января 1842 г.

Это обнародованіе обратило на себя вниманіе правительства. Въ засѣданіи палаты депутатовъ, 3-го Мая, министръ публичныхъ работъ объявилъ, что обвиненіе правительства генераломъ Кюбьеромъ, должно подвергнуться строгому изслѣдованію. И такъ, Королевскимъ постановленіемъ, 5-го Мая, генералъ Кюбьеръ, перъ Франціи, преданъ былъ суду перовъ, какъ обвиняемый: въ подкупѣ, или въ намѣреніи подкупить государственнаго чиновника (министра Теста), или же въ обманѣ, или въ намѣреніи обмануть (общество Пармантье).

Въ назначенной палатою перовъ слѣдственной коммисіи, Пармантье упрекалъ генерала въ послѣднемъ, утверждая, что подкупъ никогда не имѣлъ мѣста, и что генералъ употребилъ сей предлогъ только для того, чтобы получить отъ общества сумму въ 200,000 фр. Относительно же собственнаго своего участія въ этомъ дѣлѣ, Г. Пармантье объявилъ, что онъ сначала притворствовалъ, и по видиму вѣрилъ въ возможность подкупа лишь для того, чтобы не возбудить противъ себя генерала, который могъ бы ему вредить; но что уже и тогда предприняты были имъ мѣры, именно посредствомъ двусмысленныхъ выраженій въ оффиціальныхъ документахъ, хотѣлъ онъ заставить въ послѣдствіи генерала къ доставленію отчета во ввѣренныхъ ему деньгахъ, или, что одно и тоже, къ возвращенію ихъ обществу.

Генералъ съ своей стороны, хотя сознавался въ винѣ, что нѣкоторое время онъ вѣрилъ въ возможность подкупа, и собиралъ нужныя къ тому средства, однако же сильно утверждалъ, что убѣдившись потомъ въ ошибочности своего мнѣнія, не употреблялъ сихъ средствъ; лучшимъ доказательствомъ чего служитъ то, что онъ въ цѣлости возвратилъ ихъ обществу. И потому онъ не виноватъ въ обманѣ, ибо онъ самъ вѣрилъ въ то, что совѣтовалъ обществу; не виноватъ и въ подкупѣ, ибо вовсе не употреблялъ его. Такой же системы защиты держался и Г. Пеллапра, обвиненный въ посредничествѣ по переговорамъ между генераломъ Кюбьеромъ и министромъ публичныхъ работъ, Г. Тестомъ.

Такимъ образомъ сказанный министръ долженъ былъ, по видимому, остаться совершенно свободнымъ отъ упрека. Онъ самъ, въ засѣданіи палаты перовъ 6-го Мая, торжественно объявилъ, „что первый долгъ его состоитъ въ томъ, чтобы возразить рѣшительно, энергически (*nettement, energiquement*), что не только не имѣлъ онъ ни малѣйшаго участія, но даже никакого свѣдѣнія обо всѣхъ этихъ происках, если есть въ нихъ хоть тѣнь истины.“— Показанія обвиненныхъ и свидѣтелей, допрашиваемыхъ слѣдственною коммисіею, были также въ его пользу. Но тонъ переписки, найденной слѣдователями въ квартирахъ обвиненныхъ, преимущественно же письма генерала К. къ Г. Пармантье, и Г. Пеллапра къ генералу К., напоминаютъ о требованіяхъ и содѣйствіи министра; и не смотря на увѣреніе генерала, что онъ самъ, для доставленія большаго вѣса своимъ словамъ, выдумалъ оныя, и убѣжденіе Г. Пеллапра, что онъ никогда не доводилъ до свѣдѣнія даже министра о какихъ либо предложеніяхъ сего рода, слѣдственная коммисія признала необходимымъ пригласить въ судъ палаты министра, Г. Теста, на что, какъ извѣстно, палата перовъ согласилась.

na summa złożona w akcyach w ręce Jen. Cubiéres, wynosiła 200,000 fr.

Tymczasem, zaledwo żądana koncessya, d. 3 stycznia 1843, otrzymaną została, P. Parmentier zmienił nagle tryb postępowania, i udając że nie wierzy, aby potrzeba było używać przekupstwa i aby go rzeczywiście użyto, zaczął się domagać od Jenerała Cubiéres zwrotu powierzonych mu 200,000 fr., grożąc, w razie odmowy, processem i ogłoszeniem poprzednich listów Jenerała. Jenerał przystał na wszystko, zwrócił spółce i P. Parmentier powierzone sobie 50 akcyi, i d. 17 listopada 1844, pokwitował P. Parmentier i spółkę ze wszystkich swoich pretensyi na przyszłość.

Mimo to, P. Parmentier, na początku teraźniejszego roku, zacząwszy, z innych powodów, process ze swymi współ-akcyonaryuszami, w liczbie ich i Jenerała Cubiéres przed sąd Departamentu Sekwany zapozwał, i w ciągu toku sprawy, ogłosił drukiem część korrespondencyi Jenerała, a między innemi i wspomniony tu wyżéj list z d. 14 stycznia 1842 roku.

Ogłoszenie tego rodzaju nie mogło ujść uwagi rządu. Na posiedzeniu Izby Deputowanych d. 3 maja, Minister robót publicznych oświadczył, iż to oskarżenie rządu przez Jen. Cubiéres, musi uledz surowemu śledztwu. Jakoż postanowieniem Królewskiém z d. 5 maja, Jenerał Cubiéres, Par Francyi, oddany został pod Sąd Izby Parów, jako oskarżony: albo o przekupienie lub chęć przekupienia publicznego urzędnika, (Ministra Teste), albo o oszukaństwo lub chęć oszukaństwa (spółki Parmentier).

Przed wyznaczoną przez Izbę Parów Komissyą śledczą, Parmentier zarzucał Jenerałowi ostatnie, utrzymując, że przekupstwo nigdy nie miało miejsca, i że Jenerał użył tylko tego pozoru, aby wyłudzić od spółki summę 200,000 fr. Co się tyczy własnego jego współ-działania w téj sprawie, P. Parmentier oświadczył, iż dla tego tylko używał z razu obłudy i zdawał się wierzyć w przekupstwo, aby nie wzbudzić gniewu Jenerała, któryby mógł mu zaszkodzić; ale że już i wtedy poczynił kroki, aby za pomocą dwuznacznych wyrażeń w urzędowych aktach, zmusić mógł kiedyś Jenerała do zdania rachunku z powierzonych mu pieniędzy, czyli co jedno znaczy, do zwrótu ich spółce.

Jenerał ze swojéj strony, lubo przyznawał się do winy, iż przez czas jakiś wierzył w możność przekupstwa i środki ku temu zgromadzał, twierdził atoli najmocniéj, iż przekonawszy się następnie o mylności swojego zdania, środków tych bynajmniéj nie użył, czego najlepszym dowodem jest, iż w całości je spółce powrócił. Nie jest przeto winien oszukaństwa, bo sam wierzył w to, co spółce doradzał; nie jest winien przekupstwa, bo go wcale nie użył. Tegoż systematu obrony trzymał się i P. Pellapra, mający bydź pośrednikiem układów między Jenerałem Cubiéres i Ministrem robót publicznych, P. Teste.

Tym więc sposobem rzeczony Minister zdawałby się być całkiem wolnym od zarzutu. On sam na posiedzeniu Izby Parów d. 6 maja, oświadczył uroczyście, „iż piérwszą jego powinnością jest, zapewnić stanowczo, energicznie, (*nettement, energiquement*), iż nie tylko nie miał najmniejszego udziału, ale nawet ani najmniejszéj wiadomości o tych wszystkich zabiegach, jeśli w nich jest choćby cień prawdy.“— Zeznania obwinionych i świadków, słuchanych przez Komissyą śledczą, były również na jego korzyść. Atoli ton korrespondencyi, nie złożonéj dobrowolnie, ale zabranéj sądowie w mieszkaniach obwinionych, a mianowicie listy Jen. C. do P. Parmentier, i P. Pellapra do Jen. C., wspominają w ten sposób o wymaganiach i współdziałaniu Ministra; iż pomimo twierdzeń Jenerała, że je sam tylko dla nadania większéj wagi słowom swoim wymyślił, i twierdzeń P. Pellapra, iż nigdy nawet propozycyi żadnych ofiar Ministrowi nie czynił; Komissya śledcza uznała za stosowne pociągnąć przed Sąd Izby Ministra P. Teste, na co też, jak wiadomo, Izba Parów przystała.

Таково было положенiе дѣла и лицъ, до открытiя публичнаго суда палаты перовъ, какъ вдругъ бѣгство Г. Пеллапра придало другой видъ всему дѣлу и усилило подозрѣнiе въ публикѣ. Въ слѣдствiе сего, трое другихъ обвиненныхъ, по приказанiю предсѣдателя суда палаты перовъ, были немедленно арестованы.

Судебныя засѣданiя палаты начались въ полдень 8-го числа, при чрезвычайномъ стеченiи мужчинъ, ибо дамамъ воспрещенъ входъ. Всѣ члены палаты перовъ прибыли въ полныхъ мундирахъ. Гг. Тестъ и Кюбьеръ сѣли на скамьѣ обвиненныхъ, вмѣстѣ съ Г. Пармантье и подлѣ своихъ адвокатовъ; сынъ Г. Теста занялъ также мѣсто подлѣ своего отца. На лицѣ Г. Теста изображалось сильное волненiе; генералъ Кюбьеръ былъ спокоенъ, а Г. Пармантье былъ, по видимому, въ веселомъ расположенiи духа, какъ будто бы твердо надѣялся на свое оправданiе; публика нисколько не раздѣляетъ этой надежды и напротивъ сомнѣвается въ возможности его оправданiя. Неблагородное его поведенiе въ отношенiи къ генералу К., которое обнаруживается изъ собственныхъ его показанiй и переписки, возбудило къ нему отвращенiе въ сердцахъ и умахъ каждаго.

По прочтенiи, по обыкновенiю, именнаго списка членамъ суда перовъ, спросили у обвиненныхъ объ ихъ именахъ, лѣтахъ, званiи и пр. Отвѣчая на сей послѣднiй вопросъ, Г. Тестъ объявилъ: ,,что подъ бременемъ столь важнаго упрека, такъ близко касающагося его чести, онъ вчера повергъ къ стопамъ Короля свои чины и должности.“— Его письмо къ Королю по сему предмету, прочитанное секретаремъ суда перовъ, — слѣдующаго содержанiя:

,,Августѣйшiй Государь! Вашему Королевскому Величеству обязанъ я и званiемъ пера Францiи и должностiю президента Верховной судебной Королевской власти. Завтра я долженъ перенести торжественное испытанiе, съ твердымъ сознанiемъ, что выдержу его безъ потери моихъ правъ на уваженiе публики и благоволенiе Вашего Величества. Но перъ Францiи, но судiя, имѣвшiй несчастiе подвергнуться обвиненiю въ лихоимствѣ, по обязанности къ самому себѣ, долженъ вновь укрѣпиться въ довѣрiи Монарха, который облекъ его обоими помянутыми званiями. А потому повергаю къ столамъ Вашего Величества мое званiе пера Францiи и должность предсѣдателя кассацiоннаго суда, дабы въ лицѣ суда только моя невинность была для меня защитою.“

При произнесенiи имени Г. Пеллапра, генералъ-адвокатъ предложилъ, чтобы по поводу его бѣгства, судъ палаты перовъ предписалъ преслѣдовать его и арестовать, гдѣ бы онъ ни находился. Президентъ суда велѣлъ прочесть его письмо, написанное имъ къ своему адвокату, въ коемъ онъ изъясняетъ, что преклонныя его лѣта и здоровье недозволяютъ ему явиться въ судъ. По прочтенiи акта обвиненiя, изъ котораго извлечены вышеприведенныя нами подробности сего дѣла, судъ далъ приказанiе на счетъ поимки Г. Пеллапра, и сверхъ сего сдѣлалъ распоряженiе о заключенiи трехъ оставшихся обвиненныхъ, кои въ тотъ же день, вечеромъ, были арестованы въ своихъ квартирахъ и отведены въ Консiержери.

Засѣданiе 9 *ч.* Президентъ суда объявилъ, что ему представлены новые документы по сему дѣлу, которые онъ велѣлъ прочесть. Это — извлеченiя изъ переписки между генераломъ Кюбьеромъ и Г. Пеллапра (отъ 12 Iюля 1843 по 6 Мая 1846 года), сдѣланныя редакторомъ, Г. Армановъ Марра, и сообщенныя суду вице-президентомъ палаты депутатовъ, Г. Мальвилемъ, получившимъ ихъ отъ Г. Марра. Г. Марра отказался назвать лицо, у котораго находятся подлинники сихъ писемъ, при чемъ объявилъ, что онъ никогда не былъ намѣренъ представлять суду сихъ копiй, но что только, при частномъ разговорѣ съ Г. Мальвилемъ, въ увлеченiи, при защитѣ генерала Кюбьера, показалъ ему оныя въ доказательство, что генералъ К. не былъ обманщикомъ, но напротивъ обманутымъ; и что Г. Мельвиль, признавая ихъ важность, убѣдилъ его именемъ долга гражданина, чтобы дозволилъ ему представить ихъ суду перовъ. И такъ, въ слѣдствiе сихъ писемъ, прежнее положенiе дѣла совершенно измѣнилось. Положенiе генерала Кюбьера, казавшееся прежде критическимъ, принимаетъ нынѣ болѣе благопрiятный видъ, между тѣмъ какъ положенiе Г. Теста, казавшееся вовсе неопаснымъ, становится теперь болѣе затруднительнымъ, потому что обнаружились новыя обстоятельства ко вреду его.

Taki był stan rzeczy i stron, przed otwarciem publicznego Sądu Izby Parów, gdy nagle ucieczka P. Pellapra, inną postać całéj sprawie nadała i wzmogła podejrzenie publiczne. W skutek tego, trzej inni obwinieni, odpowiadający dotąd z wolnéj stopy, z rozkazu Prezesa Sądu Izby Parów, aresztowani zostali.

Posiedzenia Sądowe Izby, rozpoczęły się o południu d. 8, przy nadzwyczajnym natłoku publiczności męzkiéj; damom bowiem wstęp jest wzbroniony. Wszyscy członkowie Izby Parów przybyli w wielkich mundurach. PP. Teste i Cubiéres, ubrani w czarnych frakach, zasiedli na ławce obwinionych, wespół z P. Parmentier, i obok swych adwokatów; syn P. Teste zajął także miejsce przy ojcu. Na twarzy P. Teste widać było znaki gwałtownego wzruszenia; Jenerał Cubiéres był spokojny, a P. Parmentier zdawał się nawet być w wesołym humorze, jakby pewien swego uniewinnienia;— któréj to pewności publiczność bynajmniéj nie dzieli, ani wcale nie zdaje się żądać. Obłudne i nieszlachetne postępowanie jego względem Jen C., jakie się z zeznań jego i korrespondencyi odkrywa, zraziło ku niemu serca i umysły wszystkich.

Po odczytaniu, jak zwykle, imiennéj listy członków Sądu Parów, przystąpiono do zapytania obwinionych, o imie, wiek, stan, i t. d. Odpowiadając na to ostatnie pytanie, P. Teste oświadczył: ,,iż pod ciężarem tak wielkiego zarzutu, który tak z blizka czci jego i honoru dotyczy, tytuły swoje i urzędy złożył wczoraj w ręce królewskie.“ Pismo jego w tym przedmiocie do Króla, odczytane przez Sekretarza Sądu Parów, brzmi jak następuje:

,,N. Panie! Winienem W. K. Mości, za poświęcenie, którego zawsze starałem się dawać dowody, godność Para Francyi i urząd Prezydenta w najwyższéj sądowniczéj władzy królestwa. Jutro mam przebyć uroczystą probę, z mocném przekonaniem, iż wyjdę z niéj nie utraciwszy nic z praw moich do szacunku publicznego, i do szacunku W. Kr. Mości. Ale Par Francyi, ale Sędzia, który miał nieszczęście podpaść oskarżeniu o przekupstwo, winien jest samemu sobie, aby się wzmocnił na nowo w zaufaniu Monarchy, który mu ten podwójny zaszczyt powierzył. Składam przeto w ręce W. Kr. Mości moję godność Para Francyi i urząd Prezydenta Sądu Kassacyjnego, ażeby przed obliczem mych sędziów, niewinność tylko moja była mi obroną.“

Przy wywołaniu imienia P. Pellapra, adwokat Jeneralny wniósł, aby z powodu jego ucieczki, Sąd Izby Parów wydał rozkaz ścigania go i uwięzienia, gdziebykolwiek się znajdował. Prezes Sądu kazał odczytać list jego do swego adwokata pisany, w którym wyraża tylko, iż sędziwy wiek jego i zdrowie nie dozwalają mu stawić się osobiście przed Sądem.--Po odczytaniu aktu oskarżenia, które trwało więcéj dwóch godzin, i z którego wyjęte są przytoczone powyżéj szczegóły téj sprawy, Sąd wydał żądany rozkaz przeciw P. Pellapra, i nadto rozkaz uwięzienia trzech pozostałych obwinionych, którzy tegoż wieczora w mieszkaniach swych aresztowani i do więzienia w pałacu Luxemburgskim odprowadzeni zostali.

Posiedzenie d. 9. Prezes Sądu oświadczył, iż mu złożone zostały nowe dokumenta, tyczące się obecnéj sprawy, które odczytać kazał. Jest to sześć wyciągów z korrespondencyi między Jenerałem Cubiéres a P. Pellapra (od 12 lipca 1843 do 6 maja 1846), przepisanych przez P. Armand Marrast, Redaktora, dz. *National*, a udzielonych Sądowi przez P. Malleville, Wice-Prezesa Izby Deputowanych, który je od P. Marrast otrzymał. P. Marrast wzbraniał się wymienić osoby, u któréj się znajdują oryginały tych listów; oświadczył oraz, że nie miał nigdy zamiaru składać tych kopii Sądowi, lecz że tylko w prywatnéj rozmowie z P. Malleville, uniesiony zapałem w obronie Jenerała Cubiéres, pokazał mu je na dowód, że Jenerał C. nie był oszukującym, lecz owszem oszukanym, i że P. Malleville, uznając ich ważność, skłonił go w imie powinności obywatela, ażeby mu pozwolił przedstawić je Sądowi Parów. Jakoż w skutek tych listów, dotychczasowe położenie rzeczy zmieniło się zupełnie. Stanowisko Jenerała Cubiéres, które było najgorszém, polepszyło się znacznie; przeciwnie stanowisko P. Teste, które wcale nie zdawało się być niebezpieczném, zagrożone jest dowodami z innéj strony, że się dał rzeczywiście przekupić.

Изъ сихъ писемъ видно, что генералъ Кюбьеръ, въ обезпеченіе находившихся у него 50 акцій, обязался уплатить Г. Пеллапра 100,000 фр., и значительнѣйшую часть этой суммы, то есть 55,000 фр. уплатилъ дѣйствительно собственными своими деньгами. Когда же въ послѣдствіи, уступая угрозамъ Г. Пармантье, возвратилъ обратно обществу всѣ сказанныя акціи, безъ всякаго вознагражденія, а Г. Пеллапра настойчиво требовалъ уплаты ему остальной суммы, генералъ воспротивился этому, и именно въ вышеупомянутыхъ письмахъ выставляя несправедливость сего требованія, жалуясь на корыстолюбіе г на М.***, (что по словесному показанію генерала означаетъ министра Теста) и наконецъ угрожая ему также тяжбою, если не оставитъ своихъ требованій, достигъ до того, что Г. Пеллапра прекратилъ требованія на счетъ уплаты остальныхъ 45,000 фр. Многія выраженія сихъ писемъ, относящіеся къ Г. Тесту, очевидно обвиняютъ его въ подкупѣ. При словенныхъ допросахъ въ судѣ, генералъ Кюбьеръ объявилъ также, что онъ дѣйствительно думалъ, что Г. Пеллапра доставилъ деньги г-ну Тесту; но въ самомъ ли дѣлѣ это было, объ этомъ онъ не имѣетъ никакихъ свѣдѣній, ибо онъ слышалъ это только отъ самаго Г. Пеллапра. Однако то обстоятельство, что Г. Пеллапра, при своей скупости, согласился, во избѣжаніе тяжбы, не требовать отъ генерала Кюбьера 45,000 фр., и наконецъ его бѣгство, заставляютъ подозрѣвать его въ томъ, что деньги, полученныя имъ отъ генерала Кюбьера, подъ предлогомъ подкупа министра, оставилъ у себя. Въ такомъ случаѣ Г. Пеллапра былъ бы собственно обманщикомъ и главнымъ виновникомъ преступленія, а генералъ К. — только обманутымъ.— Это подозрѣніе, по видимому, подтверждается отвѣтами Г. Теста, который вслѣдствіе обвиненія новыми письмами и словами генерала Кюбьера, объявилъ: ч о онъ видитъ себя жертвою какой то адской интриги, устроенной лицами, позорнымъ образомъ хваставшими вліяніемъ надъ нимъ, котораго они никогда не имѣли, и замѣшавшими имя его въ дѣло, въ которомъ онъ не имѣлъ никакого участія. Пунктъ сей Г. Тестъ обѣщалъ разъяснить до очевидности. — Окончаніе засѣданія посвящено было вторичному допросу обвиненнаго Парламантье, который остался при прежнихъ своихъ показаніяхъ, и не присовокупилъ къ нимъ ничего новаго.

Въ засѣдані- 10 г. генералъ Кюбьеръ представилъ въ судъ подлинники тѣхъ писемъ, изъ которыхъ вчера читаны были извлеченія. Они ввѣрены были адвокату Кюзону, который долженъ былъ употребить ихъ для защиты генерала, и который съ этою цѣлію показалъ ихъ Г. Марра. Г. Тестъ отвѣчая на вопросъ президента, рѣшительно противорѣчилъ всему, что о немъ было говорено въ перепискѣ генерала Кюбьера и Г. Пеллапра. „Часто случается, сказалъ онъ, что посредникъ употребляетъ имя министра, съ коимъ даже никогда не говорилъ.“ Генералъ прокуроръ замѣтилъ, что этимъ выраженіемъ онъ взводитъ важное обвиненіе на г-на Паллапра, дѣлая его безчестнымъ обманщикомъ. Г. Тестъ протестовалъ противъ сего названія, говоря, что онъ не намѣренъ распространять обвинительнаго акта; однако не сдѣлалъ оговорки на счетъ вышеприведеннаго примѣчанія. Такое же вниманіе, относительно г-на Пеллапра, соблюдаетъ въ своихъ отвѣтахъ и генералъ Кюбьеръ, хотя также тщательно избѣгаетъ прямаго обвиненія Г. Теста. Такая его умѣренность на словахъ, противорѣчащая обиднымъ отзывамъ объ немъ въ письмахъ, обратила вниманіе перовъ, а между прочими и Г. Кузена, личнаго друга генерала Кюбьера, кои умоляли его сказать всю истину. Генералъ подтвердилъ, правда, все то, что писалъ въ своихъ письмахъ къ Г. Пеллапра, но все таки съ тѣмъ же ограниченіемъ, что онъ объ томъ слышалъ лишь отъ Г. Пеллапра. На этомъ именно подтвержденномъ объявленіи генерала, что онъ ничего непосредственно не зналъ объ этомъ дѣлѣ, основываетъ Г. Тестъ неоднократно объявленную имъ свою невинность. Въ такомъ положеніи находилось дѣло, при концѣ засѣданія 10-го числа. Одно только прибытіе Г. Пеллапра, которое, какъ говорятъ, непремѣнно завтра послѣдуетъ, моглобы развязать узелъ сего таинственнаго вопроса. Вниманіе парижской публики такъ занято этимъ процессомъ, журналы до того наполнены мельчайшими его подробностями: что всѣ другіе предметы совершенно оставлены.

Z listów tych okazuje się bowiem, że Jenerał Cubiéres, na ewikcyą złożonych u niego 50 akcyi, obowiązał się zapłacić P. Pellapra 100,000 fr, i większą połowę téj summy, t. j. 55,000, własnemi swemi pieniędzmi rzeczywiście zapłacił. Gdy zaś następnie, ulegając groźbom P. Parmentier, musiał powrócić spółce wszystkie owe akcye, bez żadnego wynagrodzenia, a P. Pellapra o wypłatę reszty należności swojéj nalegał; Jenerał oparł się temu, i właśnie w owych listach, wykazując niesprawiedliwość tego żądania, uskarżając się na chciwość P. M***, (co podług ustnych zeznań Jenerała ma oznaczać Ministra Teste), i nakoniec, grożąc również P. Pellapra processem, jeżeli od wymagań swych nie odstąpi, wyjednał, że P. Pellapra dalszego upominania się resztujących 45,000 fr. zaniechał. Wielokrotne wyrażenia tych listów, ściągające się do P. Teste, obwiniają go widocznie o przekupstwo. W słównych zeznaniach przed Sądem, Jenerał Cubiéres oświadczył także, iż rzeczywiście rozumiał, że P. Pellapra dał pieniądze P. Teste; ale czy się to rzeczywiście stało, o tém niema żadnéj pewności, gdyż słyszał to tylko od samego P. Pellapra. Okoliczność atoli, iż P. Pellapra, wcale nie hojny z natury, skłonił się, dla uniknienia processu, do zwrótu Jenerałowi Cubiéres wexlu jego na 45,000 franków, i nakoniec sama jego ucieczka, rzucają nań podejrzenie, iż pieniądze wzięte od Jenerała Cubiéres, pod pozorem przekupienia Ministra, schował sam do swojéj kieszeni. W tym razie P. Pellapra byłby właściwie oszustem i winowajcą głównym, a Jenerał C. tylko oszukanym. Podejrzenie to zdają się potwierdzać odpowiedzi P. Teste, który na oskarżenia nowych listów i ustne zeznania Jenerał Cubiéres, oświadczył: „iż widzi się ofiarą jakiejś piekielnéj intrygi, ukutéj przez osoby, które się niegodnym sposobem przechwalały z wpływu nad nim, którego nigdy nie miały, i wmięszały imie jego do sprawy, w któréj nie miał żadnego udziału.“ Punkt ten P. Teste, obiecał rozjaśnić aż do widoczności.— Koniec posiedzenia zajęło przesłuchanie obwinionego Parmentier, który przy dawnych swoich twierdzeniach obstawał, i nic do nich nowego nie przydał.

Na posiedzeniu d. 10, Jenerał Cubiéres złożył Sądowi oryginały owych sześciu listów, z których wczoraj czytano wyjątki. Złożone one były u adwokata Cuzon, który miał z nich ułożyć memoryał, ku obronie opinii Jenerała, i który je w tym celu P. Marrast pokazał. P. Teste, odpowiadając na zapytania Prezesa, zaprzeczał wręcz wszystkiemu, co o nim w korrespondencyach Jen. Cubiéres i P. Pellapra mówiono: „Zdarza się często, rzekł, że pośrednik używa imienia Ministra, z którym nawet nigdy nie mówił.“ Jeneralny Prokurator uczynił uwagę, iż przez to wyrażenie, P. Teste ciężką winę zwala na P. Pellapra, czyniąc go bezecnym oszustem. P. Teste protestował przeciw temu nazwaniu, twierdząc, iż nie myśli rozszerzać aktu oskarżenia; nie cofnął jednak swojéj poprzedniéj uwagi. Równą względność względem P. Pellapra zachowuje w odpowiedziach swych Jenerał Cubiéres, lubo nie mniéj starannie unika wszelkiego wyraźnego obwinienia P. Teste. To jego umiarkowanie w słowach, sprzeczne z gwałtownością wyrażeń o nim w listach, zwróciło uwagę Parów, a między innemi P. Cousin, osobistego przyjaciela Jen. Cubiéres, którzy go zaklinali, aby całą prawdę powiedział. Jenerał potwierdził wprawdzie, iż wierzył był w to wszystko, co w listach swoich do P. Pellapra pisał, ale zawsze z tym samym co wczoraj dodatkiem, że słyszał o tém tylko od P. Pellapra. Na tém to właśnie powtórzoném oświadczeniu Jenerała, że sam nic bezpośrednio o téj rzeczy nie wiedział, opiera głównie P. Teste wielokrotne zapewnienia niewinności swojéj. Na tym stopniu stała sprawa i strony, przy końcu posiedzenia d. 10. Samo chyba przybycie P Pellapra, o którém głoszą, że ma jutro nieomylnie nastąpić, mogłoby rozwiązać węzeł téj tajemniczéj zagadki. Uwaga publiczności Paryzkiéj tak jest wyłącznie tym processem zajęta; dzienniki tak napełnione najdrobniejszemi jego szczegółami, że wszystkie inne przedmioty, całkiem są odłożone na stronę. Sąd odroczył się do Poniedziałku, d. 12.

— Вчера, въ палатѣ депутатовъ окончались пренія по бюджету военнаго министерства, и приступлено къ разсмотрѣнію бюджета министерства финансовъ.

— По словамъ газеты *l'Union Monarchique*, французское правительство приказало собрать на испанской границѣ 40,000 человѣкъ войска, чтобы, въ случаѣ отреченія Королевы Изабеллы отъ престола (о чемъ-будто бы усердно стараются теперь), мжно было силою оружія поддержать права герцогини Монпансье на испанскую корону.

— Въ Алжирскомъ Монитерѣ пишутъ отъ 5-го Іюля, что въ Алжиріи господствуетъ повсюду совершенное спокойствіе, и что Абд-эль Кадеръ ведетъ явную войну съ Императоромъ Абд-эль-Рамаңомъ. На марокскихъ границахъ носились слухи, что Императоръ отправитъ многочисленный отрядъ въ Фецъ, чтобы захватить эмира, но что онъ укрылся въ южныя страны. Говорятъ также, что французскія войска пойдутъ на подкрѣпленіе арміи Императора противъ Абд-эль-Кадера.

— Въ Алжирскихъ журналахъ подтверждаютъ извѣстіе о побѣдѣ, одержанной Абд-эль-Кадеромъ надъ Марокканцами.

— Графъ Госсонвиль, зять герцога Броли и бывшій усерднѣйшій приверженецъ кабинетной партіи, въ послѣднемъ выпускѣ *Revue de deux Mondes* обнародовалъ статью о теперешнемъ положеніи кабинета въ коей охуждаетъ настоящихъ министровъ и ихъ политику. Статья эта, произведшая здѣсь большое впечатлѣніе, отпечатанная особою брошюрою, роздана сочинителемъ членамъ палаты депутатовъ. Изъ сего предполагаютъ, что и между консервативною партіею образовался оттѣнокъ, противный теперешнему министерству.

— Послѣ продолжительныхъ переговоровъ, послѣдовало наконецъ обоюдное согласіе между Франціею и Гайтскою республикою относительно выдачи вознагражденій бывшимъ французскимъ плантаторамъ на семъ островѣ. Уплата имѣетъ начаться не позже 1849 года. Порукою для Франціи имѣетъ быть часть таможенныхъ доходовъ Портъ-о-Пренской гавани.

— Утверждаютъ, что правительство намѣрено разрѣшить нѣкоторому числу членовъ семейства Бонапарте пребывание во Франціи,

— Въ послѣдней половинѣ года, въ Парижѣ было 650 банкротствъ; въ Февралѣ было самое меньшее число ихъ, именно 84, а въ Маѣ самое значительное 130. Въ то же время въ минувшемъ году, было 471 банкротство; слѣдовательно число ихъ увеличилось 181.

— Въ Гаврѣ, 4-го Іюля, находилось 34 милліона гектолитровъ муки и 200,000 ржи.

Англія.

***Лондонъ*, 8 *Іюля*.**

Третьяго дня, происходило торжественное вступленіе принца Алберта въ должность канцлера Кембриджскаго университета. Принцъ Албертъ, по званію канцлера университета, произнесъ къ Королевѣ длинную рѣчь; послѣ чего Ея Величество присутствовала въ собраніи университета, подъ предсѣдательствомъ принца Алберта, подписавшаго нѣсколько дипломовъ на званіе доктора, въ числѣ прочихъ: принцу Вальдемару Прусскому, наслѣдному великому герцогу Саксенъ-Веймарскому, принцу Петру Ольденбургскому, герцогу Левенштейну и Бельгійскому посланнику Г. Ванъ-де-Вейеру. Вчера вечеромъ, старшій Гринъ поднимался на аэростатѣ; въ заключеніе торжества, члены университета давали великолѣпный праздникъ. Лордъ Джонъ Россель выѣхалъ вчера въ Кембриджъ. Въ свитѣ Королевы находятся: герцогъ Веллингтонъ, сэръ Робертъ-Пиль, четыре епископа, герцогъ Норфольскій, графъ Спенсеръ и другія знатнѣйшія особы.

— Говорятъ, что парламентъ будетъ закрытъ не раньше какъ въ первыхъ числахъ Августа.

— Izba Deputowanych ukończyła d. 10 rozprawy nad budżetem dla ministerstwa wojny i przystąpiła do budżetu ministerstwa skarbu.

— *Union Monarchique* donosi, iż rząd francuzki kazał zebrać 40,000 wojska na granicy hiszpańskiéj, aby w razie abdykacyi Izabelli II, o co jakoby starają się teraz usilnie, mógł popierać stanowczo prawa Xiężny Montpensier do następstwa tronu hiszpańskiego.

— *Monitor Algierski* donosi pod dniem 5-m lipca, że we wszystkich częściach Algieryi panuje najzupełniejsza spokojność, i że Abd-el-Kader zostaje w otwartéj wojnie z Cesarzem Mulej-Abd-el-Rhamanem. Przy granicach Marokkańskich krążyła pogłoska, że Cesarz wyprawia liczne wojsko do Fezu, dla pojmania Emira, lecz że tenże schronił się w południowe strony. Mówiono także, iż wojska francuzkie pójdą posiłkować Cesarzowi, w wojnie z Abd el-Kaderem.

— Dzienniki Algierskie potwierdzają odniesione przez Abd-el-Kadera zwycięztwo nad Marokanami.

— Hrabia Haussonville, zięć Xięcia Broglie i dawniéj jeden z najgorliwszych stronników gabinetu, ogłosił w ostatnim poszycie *Revue des deux Mondes* artykuł o teraźniejszém położeniu, w którym wynurza naganę teraźniejszéj polityki i Ministrów. Artykuł ten, który wielkie sprawił wrażenie, autor w oddzielnych odciskach rozdał pomiędzy członków Izby Deputowanych. Z tego wnoszą, że i w stronnictwie konserwacyjném utworzyła się frakcya, przeciwko teraźniejszemu Ministerstwu.

— Po długich układach nastąpiło nareszcie porozumienie między Rzecząpospolitą Hajti i Francyą, względem uregulowania wynagrodzeń dla byłych francuzkich plantatorów na téj wyspie. Termina wypłaty mają się rozpocząć najdaléj w 1849 roku. Za rękojmię dla Francyi służyć ma część dochodów celnych portu, pod miastem *Port-au-Prince*.

— Zapewniają, że rząd ma zamiar udzielić pewnéj liczbie członków familii Bonopartego pozwolenie na pobyt we Francyi.

— W ostatniém półroczu liczba bankructw w Paryżu wynosiła 650. W Lutym była najmniejsza ich liczba 84, a w Maju największa 130. W tymże czasie roku zeszłego było bankructw tylko 471; ich liczba powiększyła się przeto o 181.

— W Hawrze znajdowało się 4 lipca na składach 34 milionów hektolitrów mąki i 200,000 hektolitrów żyta.

Anglia.

Londyn, 8 *lipca*.

Onegdaj, odbyła się uroczysta instalacya Xięcia Alberta na Kanclerza uniwersytetu w Cambridge. Królowa powitaną była przez swego małżonka, jako Kanclerza, długą mową, a następnie obecną była na posiedzeniu senatu uniwersyteckiego, któremu przewodniczył Xiążę Albert, i udzielił kilka dyplomatów doktorskich, a między innemi: Xięciu Waldemarowi Prusskiemu, dziedzicznemu Wielkiemu Xięciu Sasko-Wejmarskiemu, J. C. W. Xięciu Piotrowi Oldenburgskiemu, Xięciu Lövenstein, i Posłowi Belgijskiemu, P. Vandeweyer. Wczoraj wieczorem, starszy Green odbył podróż balonem, a uroczystość zakończyła się wielką biesiadą, dawaną przez członków uniwersytetu. Lord John Russel wyjechał wczoraj do Cambridge. W orszaku Królowéj znajduje się Xiążę Wellington, Sir Robert Peel, cztérech Biskupów, Xiążę Norfolk, Hr. Spencer i inne znakomite osoby.

— Mówią, że parlament dopiéro w piérwszym tygodniu miesiąca sierpnia odroczony będzie.

ВИЛЬНА, въ Тип. Ѳ. Гликсберга—Печ. позвол. 18-го Іюля 1847 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. *А. Мухинъ*.